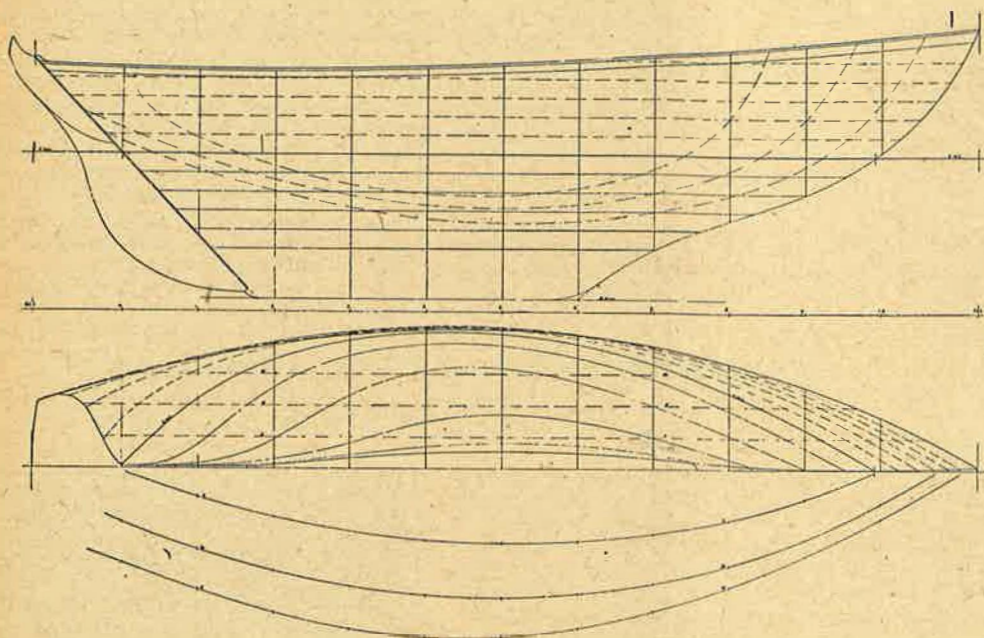
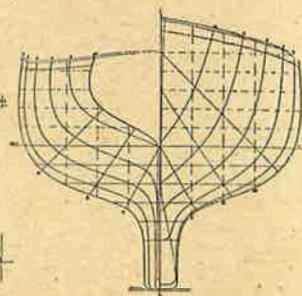

„Pieter de Turk”

„Pieter de Turk”, ontwerp G. W. W. C. baron van Höevell — lijnentekening schaal 1 : 60. Lengte over alles 7.48 m, lengte waterlijn 5.95 m, breedte 2.27 m, diepgang 1.15 m, waterverplaatsing 3.2 ton, ijzeren ballast 1.1 ton.

Het ontwerp van een klein zeevaardig kruisertje, dat wij hierbij afdrukken, is afkomstig van het tekenbord van G. W. W. C. baron van Höevell, en kan beschouwd worden als te zijn voortgekomen uit zijn bekende „Kortjakje”, zij het, dat noodgedwongen tot een verkleining der afmetingen moest worden overgegaan. De verklaring van de naam, die hij aan dit ontwerp gaf, blijkt uit het hier volgende

Commentaar van de ontwerper.

De ietwat zonderlinge naam van dit ontwerp van een klein zeevaardig zeiljacht is ontstaan uit een zonderlinge toestand. Immers „Pieter de Turk” is direct voortgekomen uit de belastingpolitiek van het laatste jaar, waarbij een enorme zware weeldebelasting van 43% drukt op pleziervaartuigen, die groter zijn dan 7.50 m over alles.

Het ontwerp is een poging om onder deze maat toch te voldoen aan de wens van zoveel jonge en ook oudere zeilers, een scheepje te bezitten voor drie of vier opvarenden, waarmee ook ruimer water kan worden bevaren en dat sterk en zeevaardig genoeg is om bij niet al te slecht weer behoorlijk zeilbaar te blijven en daarbij een sportief genoeg te verschaffen.

De rompvorm is ontwikkeld uit de lijnen van „Kortjakje”, van welk type

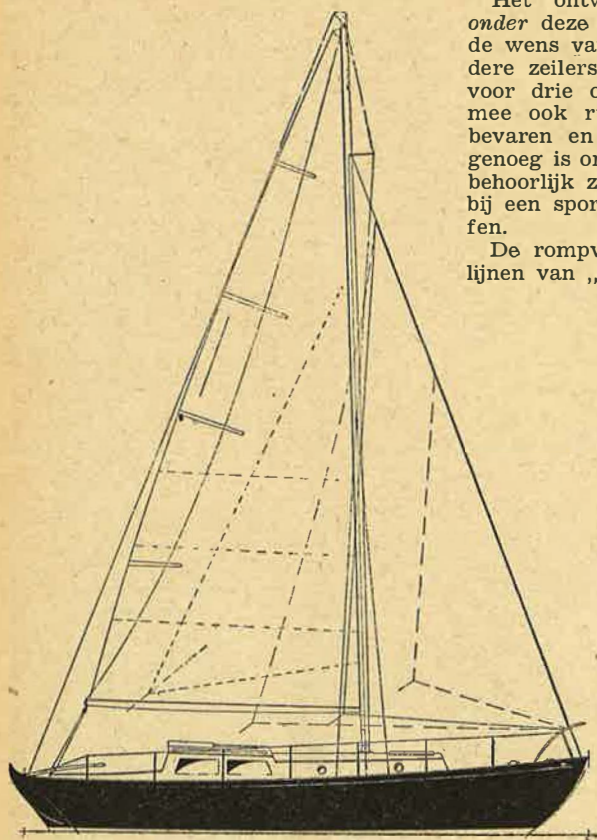
in totaal zeven stuks gebouwd zijn en dat wat snelheid en zeevaardigheid betreft uitstekend heeft voldaan en nog voldoet. Voortbouwend op deze ervaring, met inachtneming van de eisen voor staalbouw, ontstond een stoer scheepje van 7.48 m lengte over alles; 5.95 m lengte waterlijn; 2.27 m breedte; 1.15 m diepgang; een waterverplaatsing van 3.2 ton, waarvan 1.1 ton ijzeren ballast in de holle kiel, met een zeiloppervlak van grootzeil en fok I samen van 26 m².

De inrichting is zo, dat in de vaart slaappleats is voor drie personen, terwijl, in een haven liggende, de bakboordsofa kan worden uitgetrokken om een brede tweepersoons kooi te vormen. Ook bij lange tochten met vier mensen aan boord, zullen onder zeil nooit meer dan drie te kooi liggen.

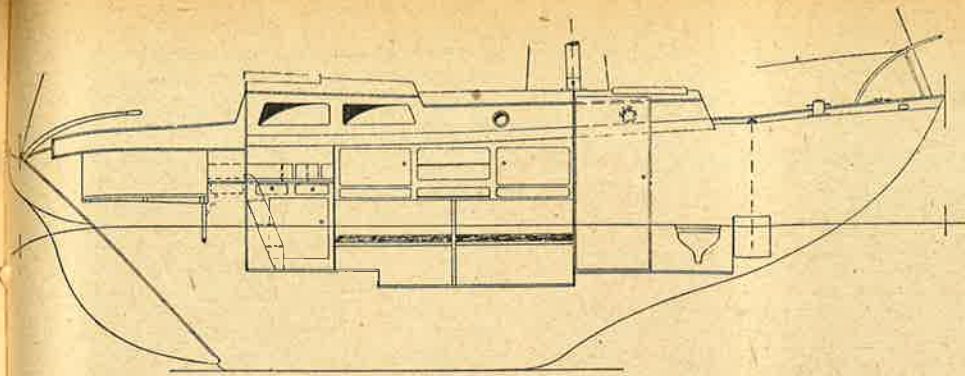
Verder is alles aanwezig, wat men op een dergelijk scheepje nodig heeft: Een oliegoedkast bij de neergang, een kaartentafel met radio, de kombuis met gootsteen, bordenrekken en wat dies meer zij; een grote hangkast, waarvan de deur het vooronder afsluit bij gebruik van de pomp w.c. Ook een emmercloset zou zeer goed te gebruiken zijn en verdient misschien zelfs de voorkeur op een schip van deze grootte. Het luik boven de w.c. zal dan goede diensten bewijzen.

De kettingbak is een losneembare gegalvaniseerd stalen bak. Hierdoor zal geen vuil en roestwater van de ketting in het schip terecht komen. Is de bak erg gevoest of versleten, dan is deze gemakkelijk te vervangen of opnieuw te galvaniseren.

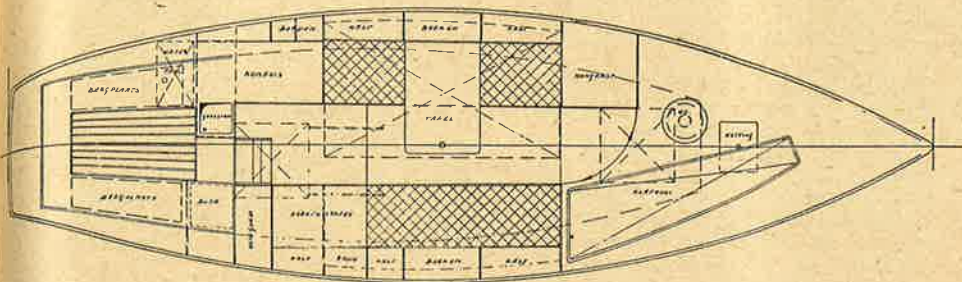
De diepgang van 1.15 m laat ook het varen op de binnenwateren toe. Al met al is gestreefd naar een universeel scheepje, dat bij het oorspronkelijke jacht „Kortjakje” — dat voer van achterin de Kievitsbuurt te Loosdrecht tot de Needles bij het eiland

„Pieter de Turk”, ontwerp G. W. W. C. baron van Höevell, zeiltekening, schaal 1 : 100. Zeiloppervlak 26 m², grootzeil 16.3 m², fok 9.7 m², botterfok 13.3 m², spinaker ca. 30 m², stormfok 4.2 m², stormzeil 8 m².

„Pieter de Turk”, inrichtingstekening,
schaal 1 : 60.

Wight — aan bruikbaarheid, binnen en buiten, niet veel zal achterblijven.

Tot zover de ontwerper. Ik heb het „Kortjakje” altijd een alleraardigst scheepje gevonden, dat bijzonder goed voldeed. De jarenlange ervaring, die de ontwerper met „Kortjakje” heeft gehad, is hem bij dit nieuwe ontwerp natuurlijk zeer te stade gekomen. Er waren daarbij echter twee ingrijpende wijzigingen, die elkaar zeker niet aanvulden. „Pieter de Turk” is namelijk meer dan een halve meter korter en wordt bovendien van staal gebouwd, terwijl „Kortjakje” van hout is.

Binnen kleinere afmetingen zal een betrekkelijk zwaardere romp moeten worden gemaakt. De ontwerper heeft de volle verkleining niet op de waterlijn lengte laten drukken. Deze verschilt, doordat de overhangen wat korter zijn, maar 30 cm met die van „Kortjakje”. De spantvorm zal daarbij uiteraard wat voller zijn geworden. Verder zal gestreefd moeten worden naar een zo licht mogelijke uitvoering.

De werf van Hitters Proost en Zonen te den Bosch, die dit type gaat bouwen, heeft in de bouw van kleine stalen jachten ervaring. Door speciale constructies en de toepassing van veel laswerk zal er naar gestreefd worden het geheel niet te zwaar te maken, zodat ook de beweeglijkheid van het oorspronkelijke type behouden zal blijven.

De lijnentekening laat een aantrekkelijk profiel zien en een spantvorm, die plezierig aandoet. De uitgesproken kim en de behoorlijke breedte zullen de stabiliteit moeten waarborgen, want de diepgang is betrekkelijk gering, terwijl het ballast-percentages van ca. 33.5% van de waterverplaatsing niet overdreven is. Bij niet zeer zorgvuldige uitvoering zou trouwens kunnen blijken dat minder voor de ballast beschikbaar was. De waterlijn zou naar mijn smaak achter iets voller kunnen zijn.

De opbouw is goed van verhoudingen en afmetingen en doet het goed bij dit profiel met een eerlijke zeeg en de goed tegen elkaar afgewogen voor- en achter-overhangen.

Ook het zeilplan is in goede harmonie met deze romp. Het toont een sloep-tuigage met een vrij achterlijk geplaatste mast. Het voorstag grijpt vrij hoog aan op de mast en de voorzeilen, die gevoerd kunnen worden, hebben dan ook betrekkelijk grote oppervlakten. De stagfok 9.7, de botterfok 13.3 m². Voor een eenvoudige bediening op tochten zou een boomfok met de schoot op een overloop tussen voorluik en mast, overweging waard zijn.

De verstaging is eenvoudig, zoals dat meer en meer gebruikelijk wordt met een enkel stel dwarszalingen en knikzalingen ter plaatse van het voorstag. Bakstagen zijn niet getekend, wel een enkel vast achterstag.

Of het voorstag voldoende strak zal kunnen worden bijgezet om wegwaaien van het voorlijk van de fok te voorkomen, hetgeen voor goed aan-de-wind zeilen noodzakelijk is, zal dus geheel afhangen van de goede werking van de knikstagen en het achterstag, terwijl aan de stijfheid van de masttop hoge eisen worden gesteld.

Het stormzeil vind ik betrekkelijk groot, het zal niet veel kleiner zijn dan het geheel weggereefde grootzeil. Stormzeil en stormfok samen meten ruim 12 m², bijna de helft van het normale zeiloppervlak aan de wind, dat is dus nog vrij veel.

De inrichting is eenvoudig en overzichtelijk gehouden, en levert drie goede slaappleatsen op. De getoonde dubbele kooi voor haven-gebruik kan me niet erg bekoren, maar in een scheepje van 7.50 meter mogen nu eenmaal geen vier goede kooien worden verwacht. Er is toch reeds veel van de lengte voor de ruimte onder dek gegeven, zodat de stuurkuip aan de kleine kant is.

De kombuis is flink ruim, dank zij het uit het midden plaatsen van de neergang. Voor de kaartentafel is nogal wat ruimte afgestaan. Ik zou, als het voor mij was, het voorste deel, dat over de kooi steekt, opklapbaar maken. De plaats van de oliegoedkast is uitstekend gekozen. De hangkast in het voorschip lijkt meer dan zij is, maar als kleren op een dwars-scheepse roe aan armpjes worden gehangen, zal er toch vrij veel ingaan.

Alles bijeen vind ik „Pieter de Turk” een aantrekkelijk scheepje, dat voor vele zeilers een begeerlijk bezit zal zijn. Als zijn peet voor velen zo'n bezit maar niet onmogelijk had maakt.

Maar naar ik hoor zullen twee „Pieters” voor het buitenland worden gebouwd en is de mogelijkheid groot, dat er ook een voor binnenslands gebruik op stapel wordt gezet.

Juist bij een dergelijk klein stalen jacht is een soort seriebouw natuurlijk aantrekkelijk, omdat dit tot uitdrukking kan komen in de bouw prijs.

J. L.

„Kortjakje”
— 523 —